

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa oheisesta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki) ja rakentamislain muuttamisesta.

Esitysluonnoksen mukaan kemikaaliturvallisuuslakiin ja liitelakimuutoksena rakentamislakiin lisättäisiin maanpuolustukselle tärkeitä tuotantolaitoksia koskevat säännökset.

Tausta

Suomen turvallisuusympäristön muuttumisen vuoksi maanpuolustukselle tärkeiden yksityisessä hallinnassa olevien vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavien, käsittelevien ja varastoivien tuotantolaitosten lupahakemusten käsittelyä, tiedoksiantovaatimuksia ja tietojen käsittelyä sekä muita velvoitteita koskevan lainsäädännön kartoittaminen tuli ajankohtaiseksi. Samalla oli tarpeen muodostaa yhteinen tilannekuva kyseisiin kohteisiin sovellettavasta kansallisesta ja EU-lainsäädännöstä.

Tällä hetkellä vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä varastoivien, käsittelevien ja varastoitavien tuotantolaitoksien lupamenettelyissä huomioidaan vain osittain maanpuolustukselle tärkeät kohteet. Rakentamislaisissa ei ole myöskään säännöksiä liittyen maan puolustukselle tärkeisiin kohteisiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti työryhmän selvittämään maanpuolustukselle tärkeiden yksityisessä hallinnassa olevien vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavien, käsittelevien ja varastoivien tuotantolaitosten lupahakemusten käsittelyä, tiedoksiantovaatimuksia ja tietojen käsittelyä sekä muita velvoitteita koskevan lainsäädännön tilanteen ja mahdollisten lainsäädännön muutostarpeiden kartoittamiseksi. Työryhmässä päädyttiin muuttamaan kemikaaliturvallisuuslakia ja rakentamislakia. Työryhmän toimikausi on 1.7.-31.12.2025.

Tavoitteet

Ehdotuksen tarkoituksena poiketa kemikaaliturvallisuuslain tuotantolaitoksen lupa- ja ilmoitusmenettelyä ja tuotantolaitoksen sijoittamista koskevista vaatimuksista siten, että maanpuolustukselle tärkeä vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistava, käsittelevä tai varastoiva tuotantolaitos voitaisiin sijoittaa erityisen sijoituslupan perusteella ja tuotantolaitos voidaan asettaa etusijalle viranomaisten käsitellessä maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen lupahakemusta tai ilmoitusta. Lisäksi rajattaisiin maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen toimintaa koskevien tietojen luovuttamista ja lupahakemuksen tiedoksiantoa ja kuulemista siltä osin kuin se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden kannalta.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan myös muutettaviksi rakentamislakia siten, että lakiin lisättäisiin uusi maanpuolustuksellisesti tärkeän vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavan, käsittelevän tai varastoivan tuotantolaitoksen sijoittamislupamenettely, jota voitaisiin käyttää rakentamislupaan liittyvässä alueidenkäytöllisten edellytysten tarkastelussa rakentamislupan hakijan sitä pyydettyäessä. Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupaa voitaisiin käyttää maanpuolustusta tukevan tai sotilaallisen huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisen siviilitoiminnassa olevan tuotantolaitoksen sijoittamisen edellytysten olemassaolon tarkasteluun alueella, jolla ei ole voimassa asemakaavaa.

Lisäksi rakentamislakiin ehdotetaan lisättävän kunnan rakennusvalvontaviranomaisella mahdollisuus tietyin edellytyksin myöntää luvan hakijalle oikeus rakentamisen aloittamiseen ennen kuin poikkeamislupa on tullut lainvoimaiseksi, kun kyse on maanpuolustuksellisesti tärkeästä vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavasta, käsittelevästä tai varastoivasta tuotantolaitoksesta. Edellytyksenä olisi, että luvanhakija asettaisi hyväksyttävän vakuuden sen varmistamiseksi, ettei päätöksen täytäntöönpano tekisi muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/33125/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi tai postitse osoitteeseen Työ- ja elinkeinoministeriö, PL 32, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/33125/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla

(valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus TEM103:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Lausunnon tulee olla perillä lausuntoajan päättymiseen mennessä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 18.12.2025 mennessä.

Esitys on kiireellinen kansallisen turvallisuuden vuoksi. Näin ollen lausuntoaika on normaalista poiketen vain kolme viikkoa.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat seuraavat asiantuntijat:

HE valmistelu ja kemikaaliturvallisuuslaki: Johtava asiantuntija Tarja Virkkunen, puh. 0295047286, etunimi.sukunimi@gov.fi

Rakentamislaki: Hallitussihteeri Mikko Koskela, puh. 0295250051, etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM103:00/2025> - Hankesivu

Liitteet:

[HE luonnos KemTurvL ja RakentamisL muutos.pdf](#) - Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hjelt Jan
Työ- ja elinkeinoministeriö

Rajaniemi Emilia
Työ- ja elinkeinoministeriö